

MIEJSCA PAMIĘCI

Poznań

Muzeum Archidiecezjalne

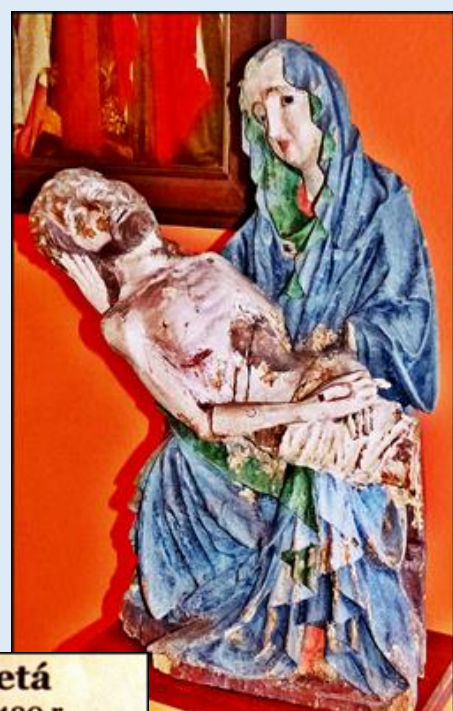
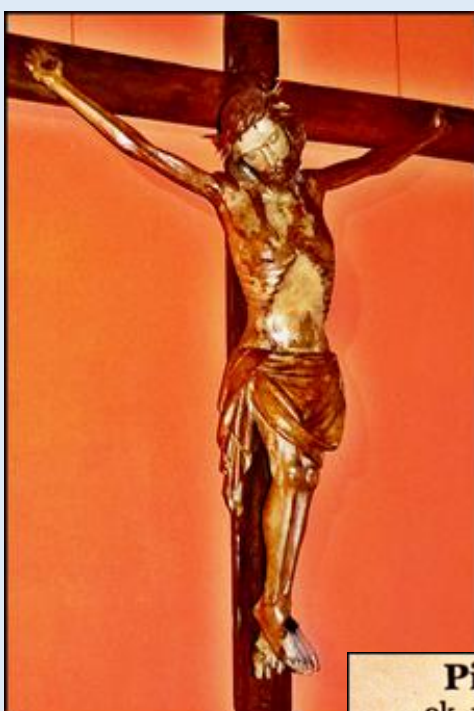
AKADEMIA LUBRAŃSKIEGO

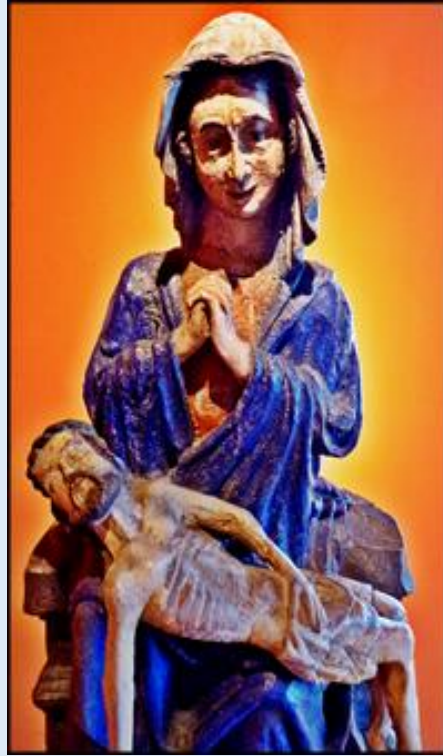

AKADEMIA
LUBRAŃSKIEGO
MUZEUM ARCHIDIECEZJALNE
W POZNANIU

AKADEMIA LUBRAŃSKIEGO
FUNDOWANA W 1518 R. PRZEBUDOWANA
W XVII I XVIII W. TE WYKŁADALI WYBITNI
HUMANIŚCI GRZEGORZ Z SZAMOTULI I TO-
MASZ BEDERMAN, KSZTAŁCILI SIĘ POETA
KLEMENS JANICKI I LEKARZ JÓZEF STRUS

Pietà
ok. 1420 r.
Nowe Miasto n/Warta

Pietà
2 ćw. XIV w.
warsztat wielkopolski
Jeżewo

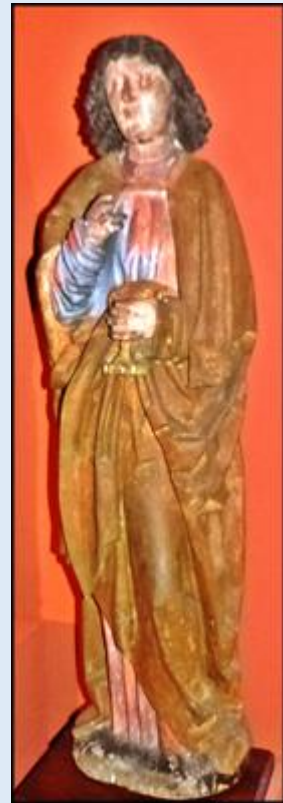
Pietà
2 ćw. XV w.
Ceraadz

Madonna z Dzieciątkiem
ok. 1320 r.
Ołobok
Madonna and the Child

**Święte
Małgorzata i Dorota**
ok. 1430 r.
Koza Wielka

Św. Jan Chryzostom
ok. 1500 r.
Górzno

Św. Jan
fragment malowidła ze sceny
Zaśnięcie Marii
XV w.

Św. Bartłomiej
ok. 1500 r.
Wielkopolska
z kolekcji Münzenbergera

Św. Andrzej Apostoł
ok. 1500 r.
Wolsztyn

Św. Elżbieta
skrzydło ołtarza
ok. 1500 r.
szkoła frankońska

Św. Sebastian
ok. 1500 r.
z kolekcji Münzenbergera

Św. Anna Samotrzecia
ok. 1480 r.
Pogrybów pow. Ostrów

Oplakiwanie
kon. XV w.
Niderlandy

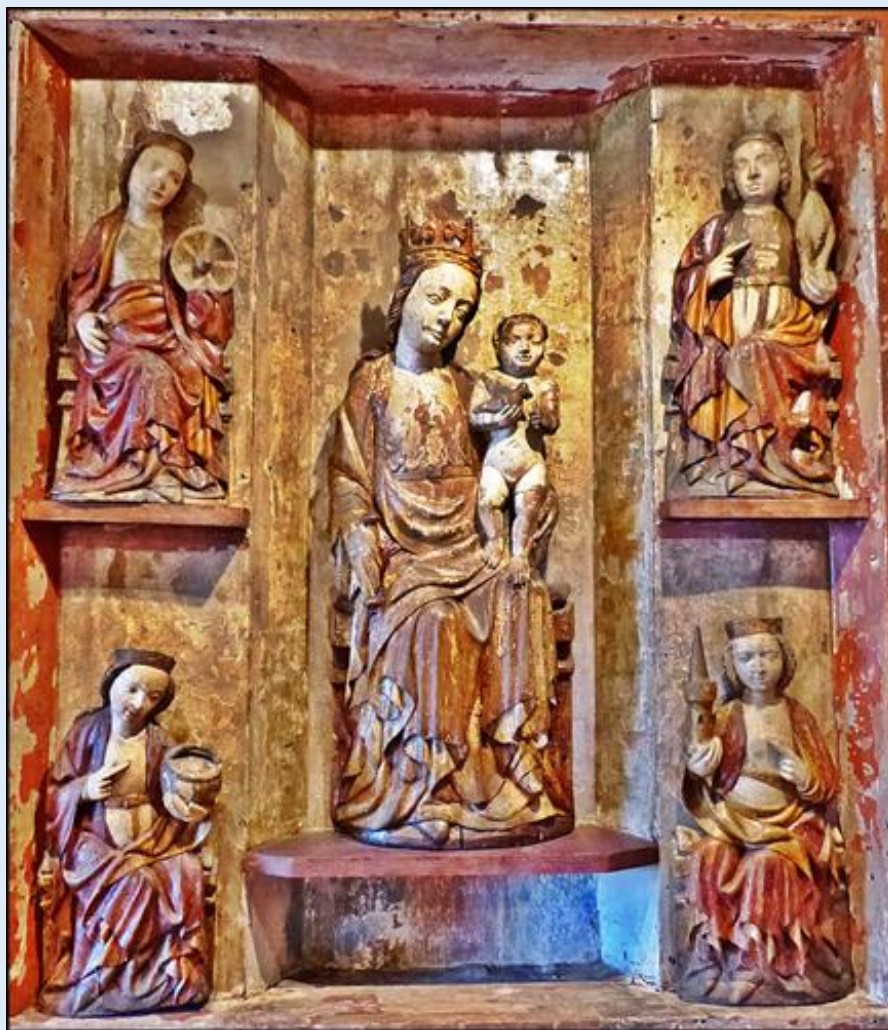
**Kopia obrazu „Oplakiwanie”
z rekonstrukcją brakujących
elementów**

Chrystus
figura grobowa
1 poł. XIV w
Nietrzanowo

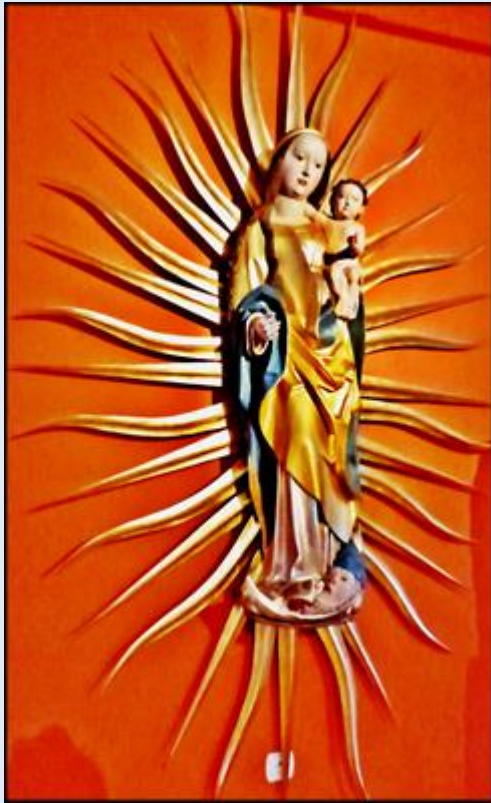

Madonna z Dzieciątkiem
1 poł. XIV w.
z kolekcji Münzenberga

**Skrzynia główna
i rzeźby skrzydeł bocznych
ołtarza szafowego**
ok. 1375 r.
Grabowo Królewskie
krąg Madonn na lwie

**Madonna z Dzieciątkiem,
św. Barbarą i św. Katarzyną
tzw Santa Conversatione**
kwatery główna ołtarza
1496 r.
Przyczyna Górna

Madonna z Dzieciątkiem
ok. 1530 r.
Niechlód

Św. Agnieszka
po 1500 r.
Niemcy
z kolekcji Münzenbergera

Pietas Christi
 po 1511 r.
 Frankonia
 wzorowane na drzeworycie A. Dürera
 Ceradz

Św. Anna Samotrzec
 ok. 1500 r. Kolonia
 Mistrz kanonika von Carbena
 z kolekcji Münzenbergera

Rodzina Marii
 kwatery główna ołtarza
 pocz. XVI w.
 Marcinki
 warsztat dolnośląski

Św. Anna Samotrzec
 pocz. XVI w.
 Ołobok

Św. Anna Nauczająca
ok. 1510 r.
Objezierze

Omdlenie Matki Boskiej
pocz. XVI w.
Mistrz ołtarza z Gościszowic
Jaraczewo

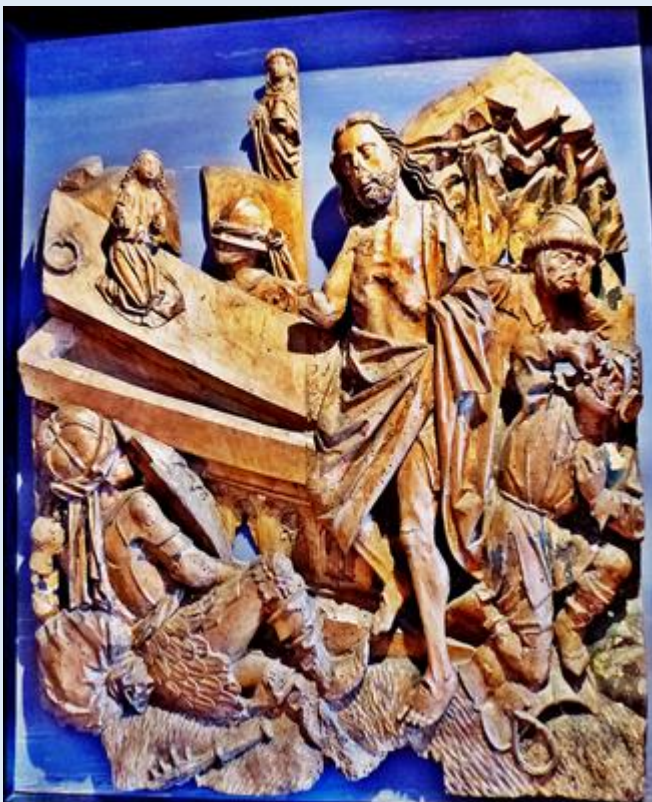
Złożenie do grobu
predella ołtarzowa
ok. 1520 r.
Jaraczewo

Ukrzyżowany
XVI w.
dar prof. E. Iwanoyko

Zmartwychwstały
po 1500 r.
Chludowo

Zmartwychwstanie
pocz. XVI w.
Brodnica

Św. Weronika
pocz. XVI w.
Ceradz

Madonna z Dzieciątkiem

Św. Dorota
Św. Agnieszka
po 1510 r.
Gostyń

Złożenie do grobu

ok. 1520 r.
Trębaczów

Złożenie do grobu
predella ołtarzowa
XVI w.
Opalenica

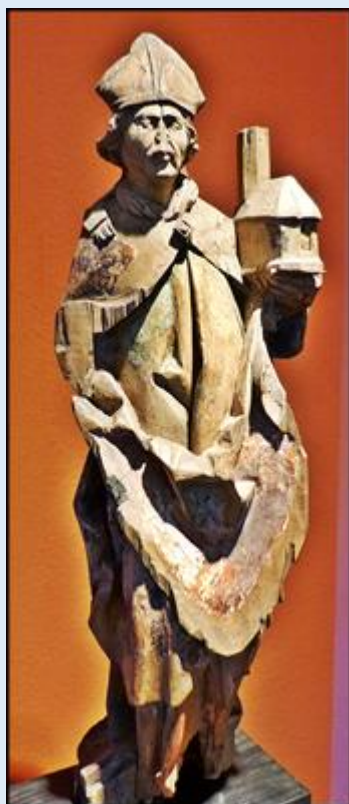
Św. Mikołaj
ok. 1520 r.
Wiry

Św. Stanisław
Fragment skrzydła ołtarza 1508 r.
Dolsk
Mistrz Stanisław z Poznania

Hold Trzech Króli
wg. ryciny Hansa Kulmbacha
ok. 1521 r.
Szamotuły

Św. Wolfgang
pocz. XVI w
Wałków

Św. Jan Ewangelista
fragment malowidła ołtarzowego
pocz. XVI w.
Krobia

Misy jako artystyczne naczynia metalowe znane były już w starożytności. Mimo tak zamierchłej tradycji, dopiero w średniowieczu sztuka islamu, zdobiąc je wyszukаныmi motywami dekoracyjnymi nadała im samoistny wyraz artystyczny. W sztuce europejskiej wyróżnia się dwie grupy bogato zdobionych mis metalowych. Starsza datowana na XII – XIII wiek zwana hanzeatycką i młodsza z przełomu gotyku i renesansu zwana najczęściej norymberską.

Wskazanie Norymbergi jako ośrodka wytwarzania mis wynikało niewątpliwie z ówczesnej pozycji jednego z europejskich centrów rzemiosła artystycznego. Mosiężne misy z Norymbergi docierały wszędzie tam, gdzie mógł dojść lub dojechać handlujący nimi kupiec.

Nie posiadały jednej sprecyzowanej funkcji, wszystko zależało od potrzeb nabywcy. Służyły do dekoracji wnętrz, u bogatych mieszczan mogły być wykorzystane do celów praktycznych, były symbolem cyrulików, którzy wieszali je nad drzwiami oraz przeznaczano je do zbierania jałmużny. Do celów sakralnych, najczęściej jako misy chrzcielne, rozpowszechniły się dopiero w XVII wieku, kiedy to osoby prywatne ofiarowywały kościołom coś, co dla nich było już zbędne i niemodne. Dodawano wtedy informacje o dacie i o osobie ofiarodawcy.

Wielkość mis nie zależała od funkcji, ale była przede wszystkim regulowana ceną, większa – droższa, mniejsza – tańsza. Na cenę miał wpływ również rodzaj dekoracji. Wśród mnogości motywów i przedstawień zdobniczych tylko trzy dominowały tak liczebnością, jak i czasem stosowania. Były to: „Grzech Pierworodny”, „Zwiastowanie” i wirująca rozeta.

Od 1500 roku niezbędnym składnikiem dna i jego dekoracją stały się inskrypcje.

Schylek produkcji mis rozpoczął się około 1543 roku, kiedy to Norymberga przestała być miejscem sejmów zagwarantowanych w 1222 roku „Złotą Bullą”. Równocześnie narastały niekorzystne zmiany gospodarczo - handlowe miasta. W 1550 roku zaprzestano wykonywać matryce, a w 1618 nie było już zawodu wybijacza mis.

Kolegium Apostolskie
fragment ołtarza
po 1510 r.
Grodzisk Wlkp.

Św. Krzysztof
pocz. XVI w.
Graboszewo

po abp. Florianie Stablewskim

po abp. Walentym Dymku

po abp. Antonim Baraniaku

po abp. Jerzym Strobie

po kard. Edmundzie Dalborze

po abp. Walentym Dymku

Matka Boska czuwająca nad śpiącym Dzieciątkiem Jezus

olej na płótnie, pocz. XVII w.
malarz wielkopolski

Biskup poznański Wojciech Tolibowski (1607 -1663) zapisał swoim testamentem liczne i drogie dary dla kaplicy Świętego Krzyża w katedrze poznańskiej, w której został pochowany. Jednym z nich jest wizerunek Marii czuwającej nad swym śpiącym synem. Obraz ten towarzyszył biskupowi w rozjazdach po diecezji i kraju niosąc jemu i domownikom w niebezpieczeństwie i niemocy wiele opieki i łask Bożych.

Cudowny wizerunek miał zawisnąć w kaplicy grobowej zmarłego biskupa, ale dopiero 31 lat po jego śmierci został wmurowany w jej ołtarz. Ozdobiony wówczas został srebrną, złożoną aplikacją tzw. „sukienką” wykonaną przez poznańskiego złotnika Jacentego Piątkowskiego. Względy konserwatorskie zdecydowały o przeniesieniu obrazu w latach osiemdziesiątych XX wieku do Muzeum Archidiecezjalnego.

Św. Jan Chrzciciel

ok. 1500
pochodzenie nieznane

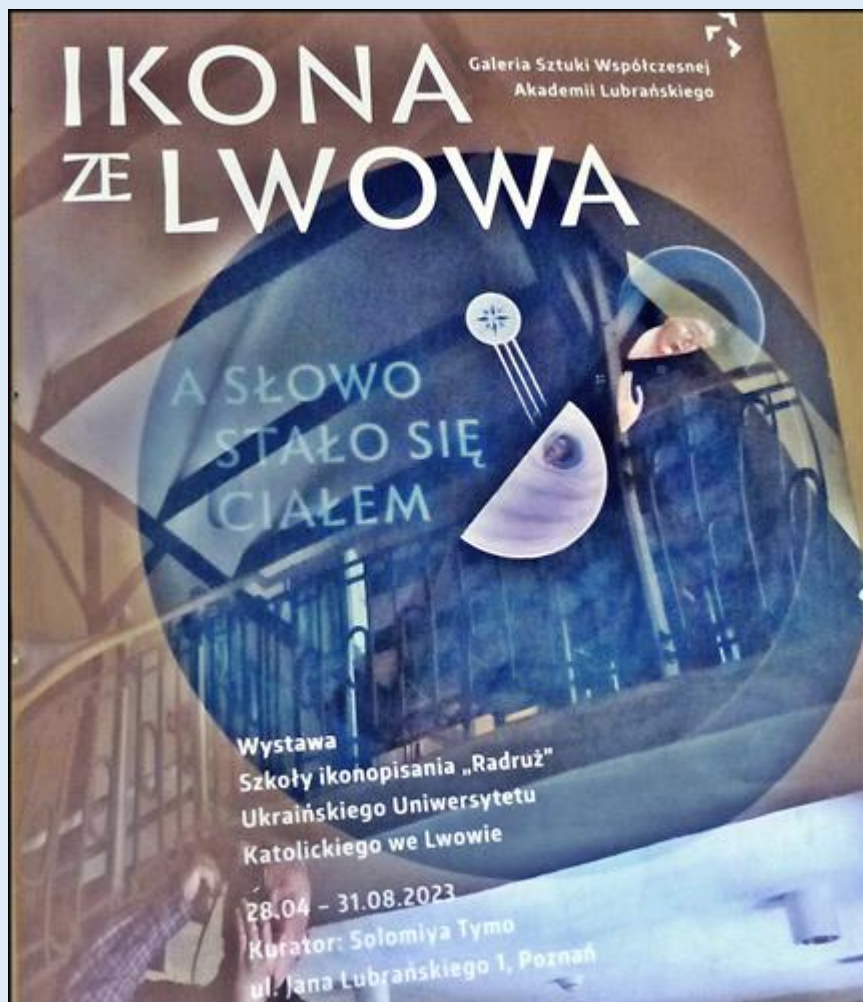
Madonna z Dzieciątkiem

ok. 1 ćw. XV w
dar ks. Henryka Lewandowskiego

święte
Barbara, Dorota, Agnieszka
ok. 1500 r.
Siedlików

SZKOŁA IKONOPISANIA RADRUŻ

Szkoła została założona w 2005 roku przez grupę entuzjastów jako Letni Program Malarstwa Ikon. W latach 2007-2009 pod kierownictwem prof. Solomii Tymo jako dyrektora, Szkoła „Radruż” rozwijała się w kilku kierunkach: stacjonarny program dla uzyskania zawodu ikonopisarza-teologa; program certyfikacyjny, który można łączyć z innymi studiami lub pracą oraz Szkoła letnia dla studentów z innych miast i krajów (nauczanych w języku ukraińskim, angielskim i polskim).

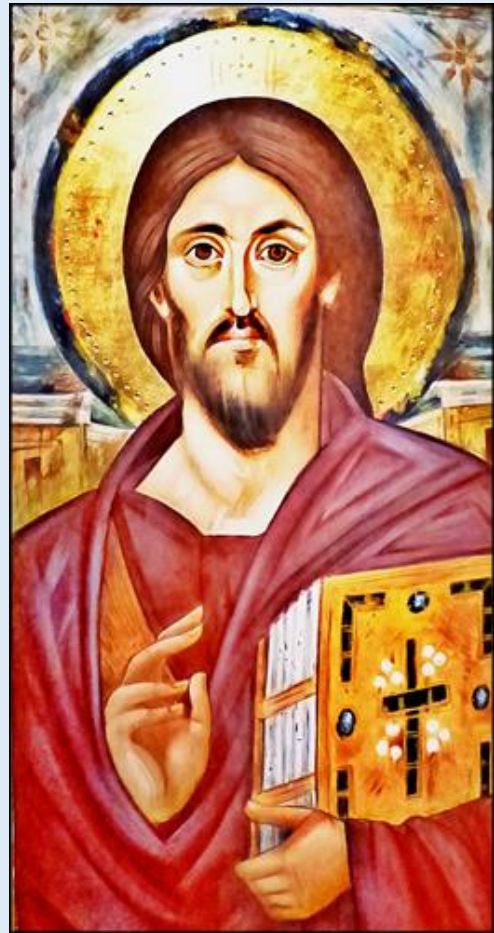
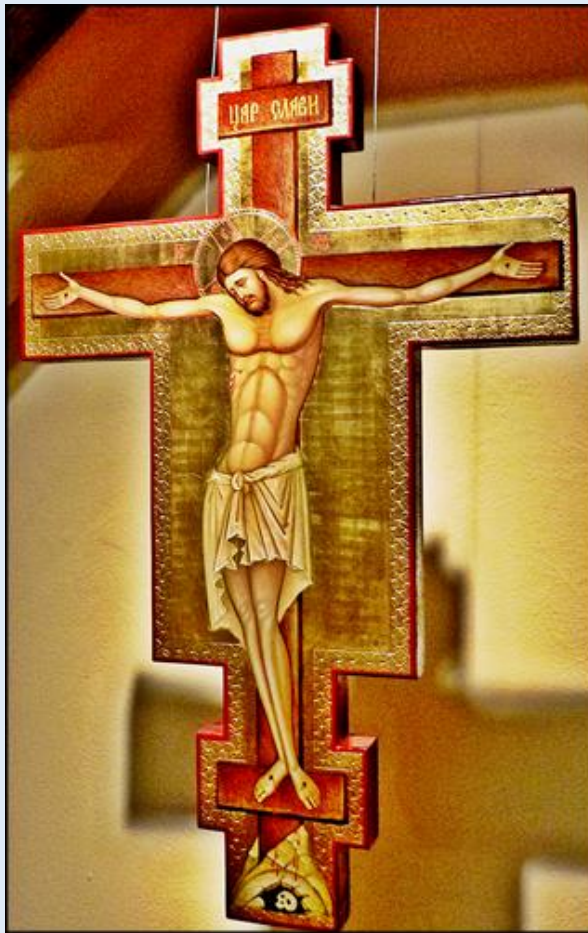
Misją szkoły jest „bycie środowiskiem studiowania, odradzania i popularyzacji tradycyjnej ikonografii ukraińskiej okresu klasycznego (XIV-XVI w.) oraz studiowania teologii ikony i historii sztuki”. Nazwa Szkoły „Radruż” pochodzi od nazwy wsi (obecnie w powiecie Lubaczowskim w Polsce), z której pochodzą niektóre z najstarszych zachowanych ikon (koniec XIV w.) reprezentujących ukraińską tradycyjną ikonografię.

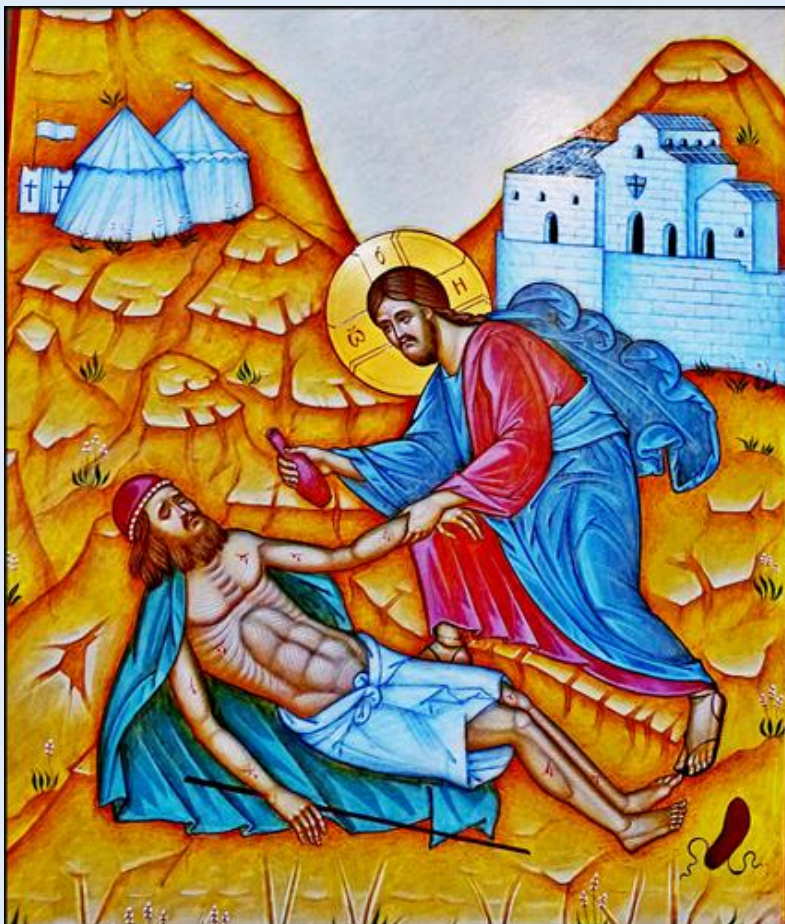
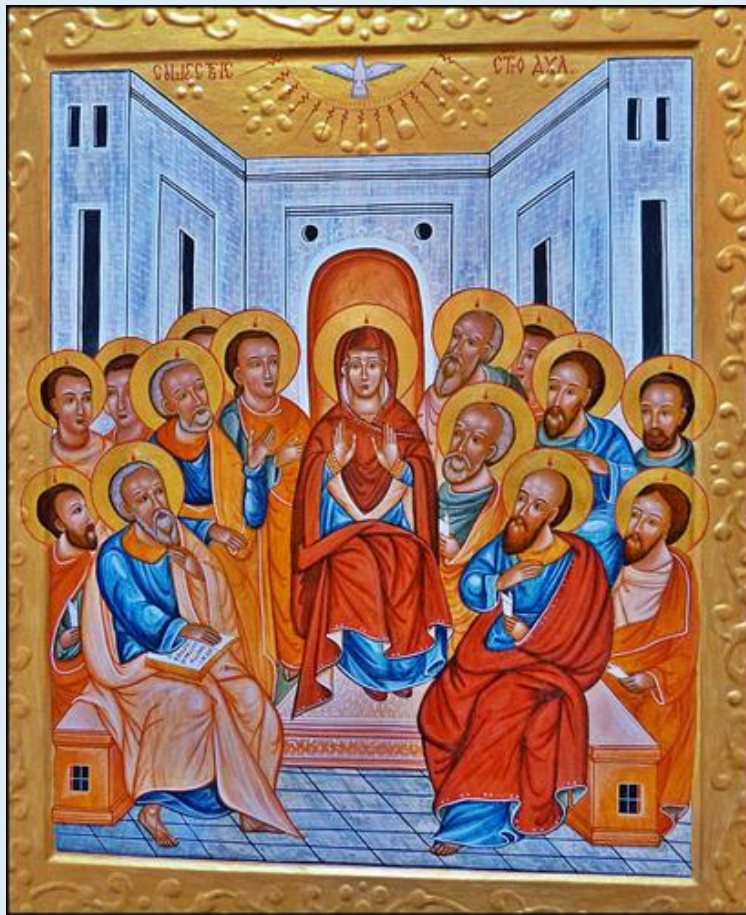
Zespół szkoły skupił się wokół doświadczonych konserwatorów starożytnych ikon – Pawła Pietruszaka i Anastazji Czaban. Stali się pierwszymi nauczycielami w szkole, którzy wychowali pierwsze pokolenie uczniów.

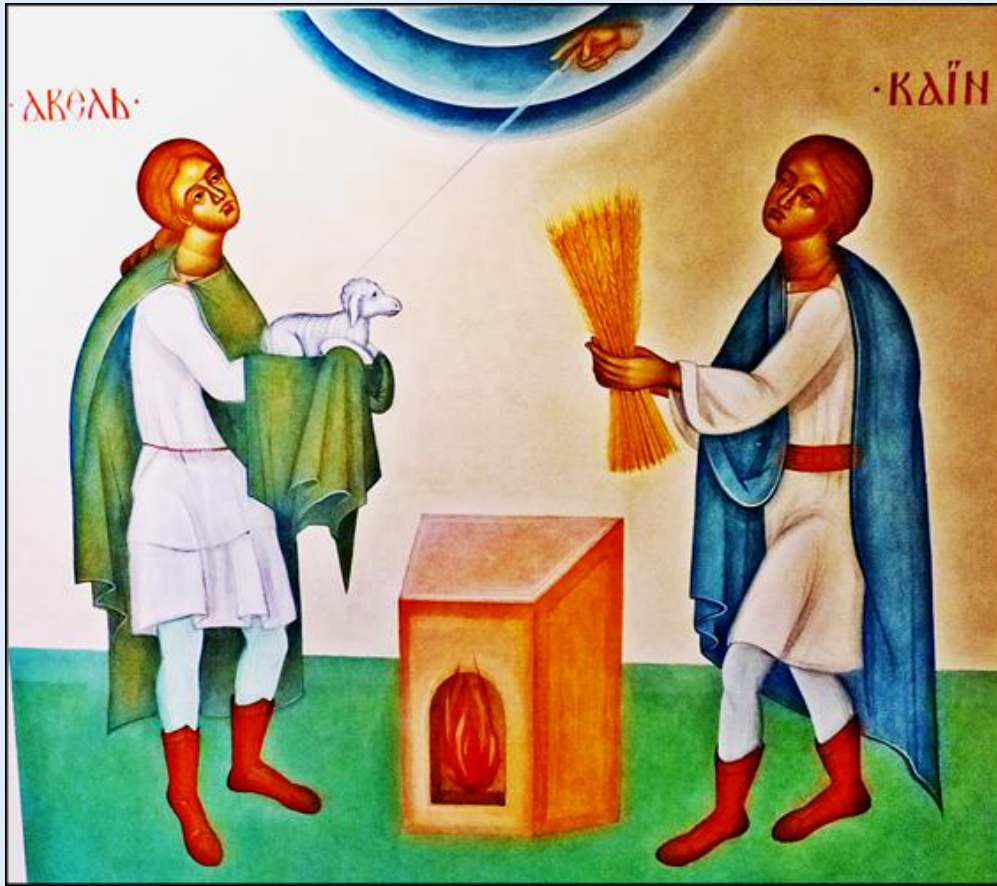
Przez te lata w naszych programach edukacyjnych uczestniczyło ponad 1000 studentów z całej Ukrainy i z ponad 20 krajów z całego świata. Od 2016 roku opracowaliśmy również system wykładów i warsztatów online dla ukraińskich i międzynarodowych odbiorców.

Absolwenci Szkoły pracują jako zawodowi ikonopisarze, malując pojedyncze ikony oraz wykonując projekty dekoracji wnętrz dla kościołów, klasztorów i mecenasów sztuki.

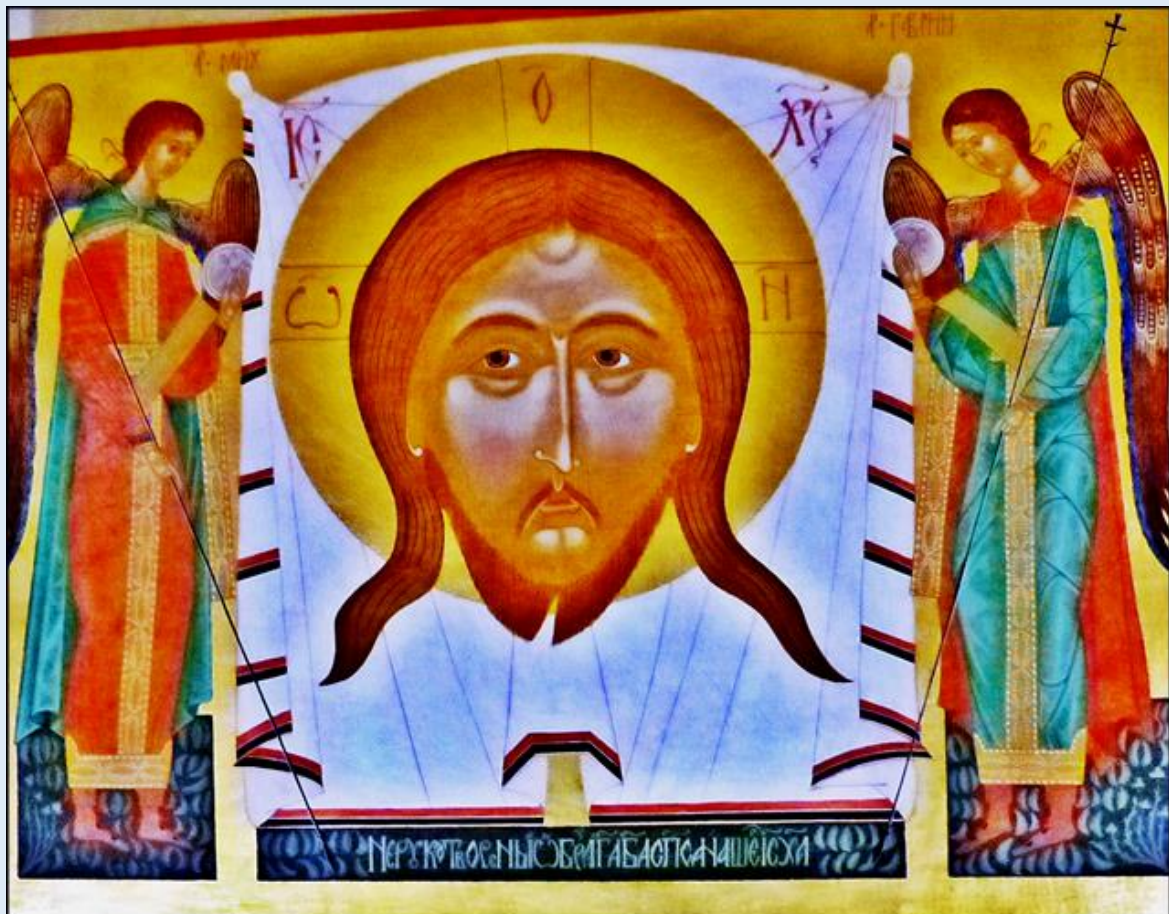
Dziś Szkoła Ikonopisania UKU „Radruż” jest ekumenicznym środowiskiem akademickim podobnie myślących profesjonalistów, którzy studiują, uczą i popularyzują wschodniochrześcijańskie malarstwo ikon.

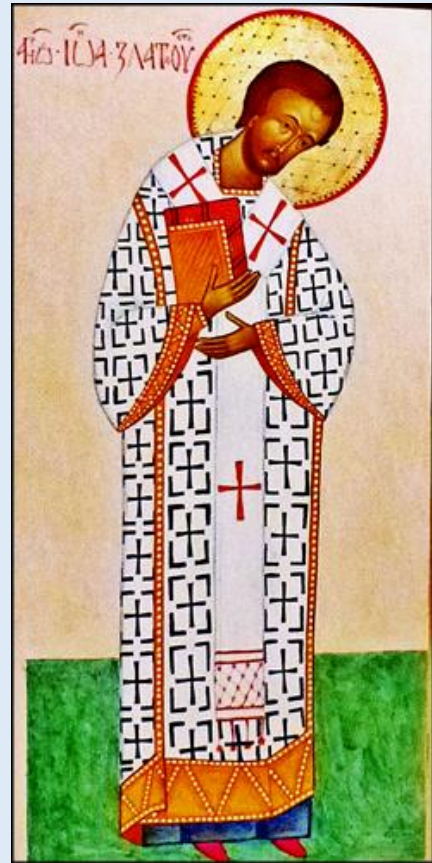

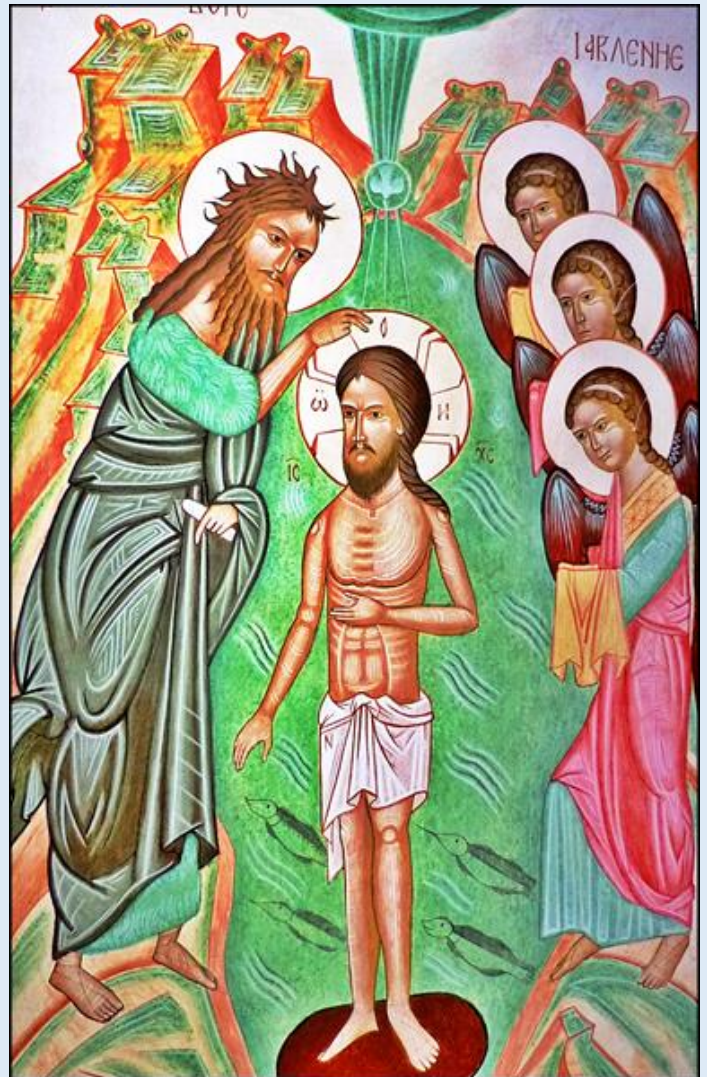
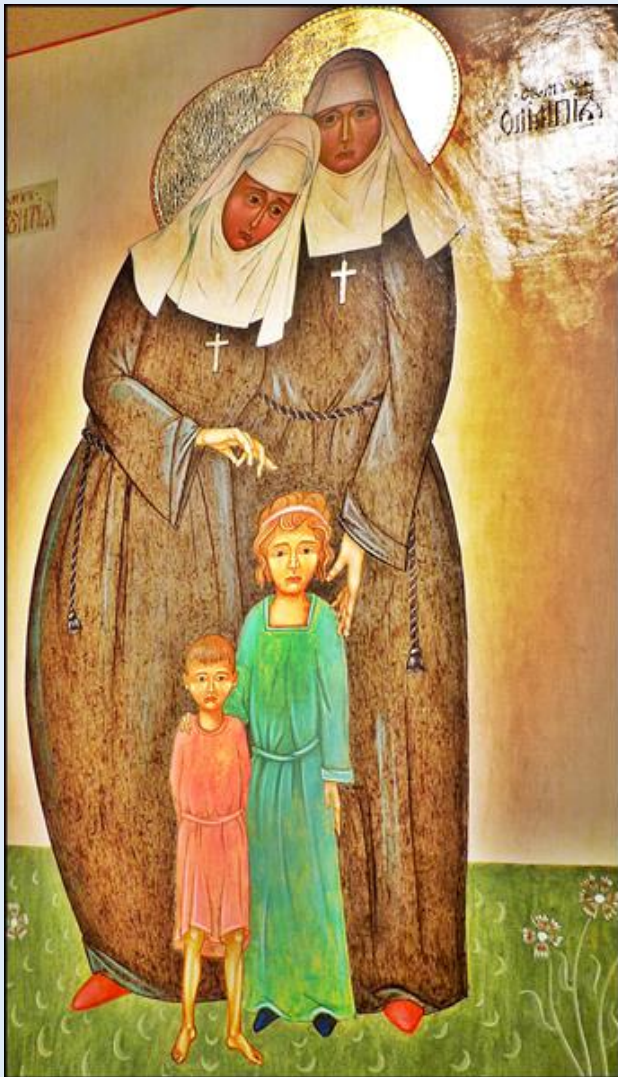

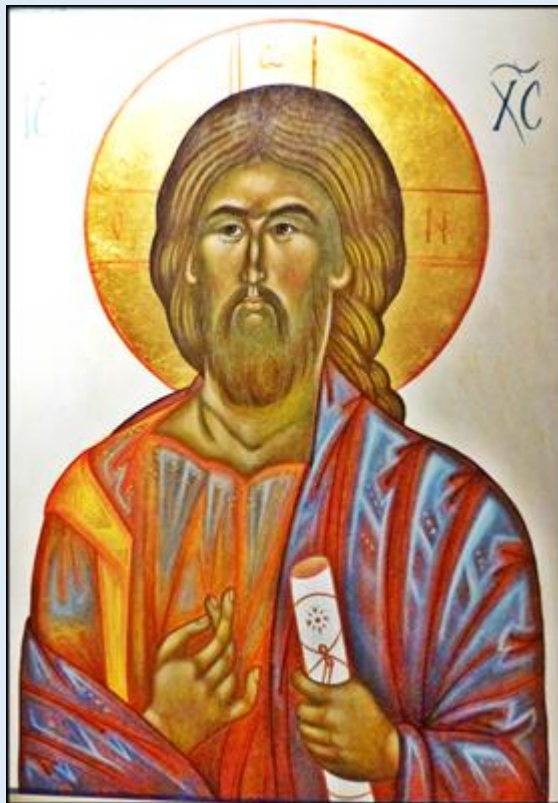

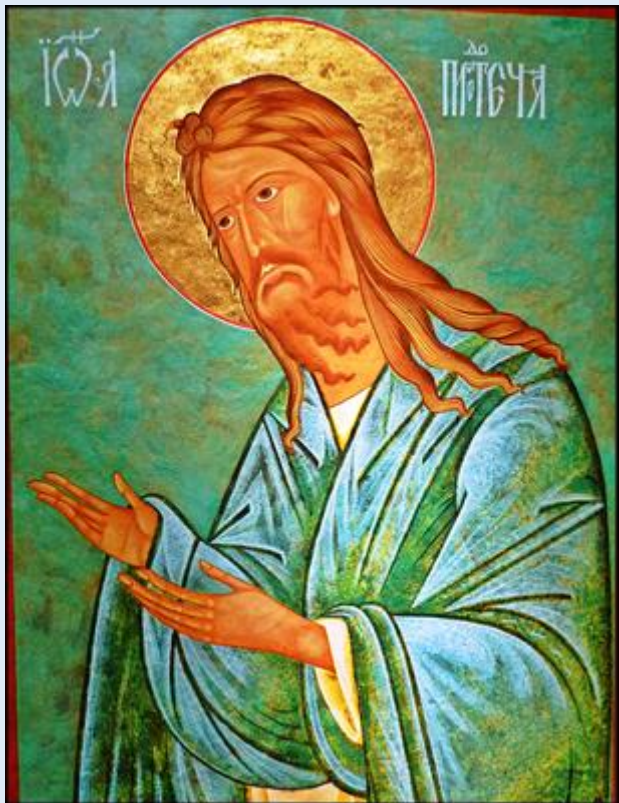

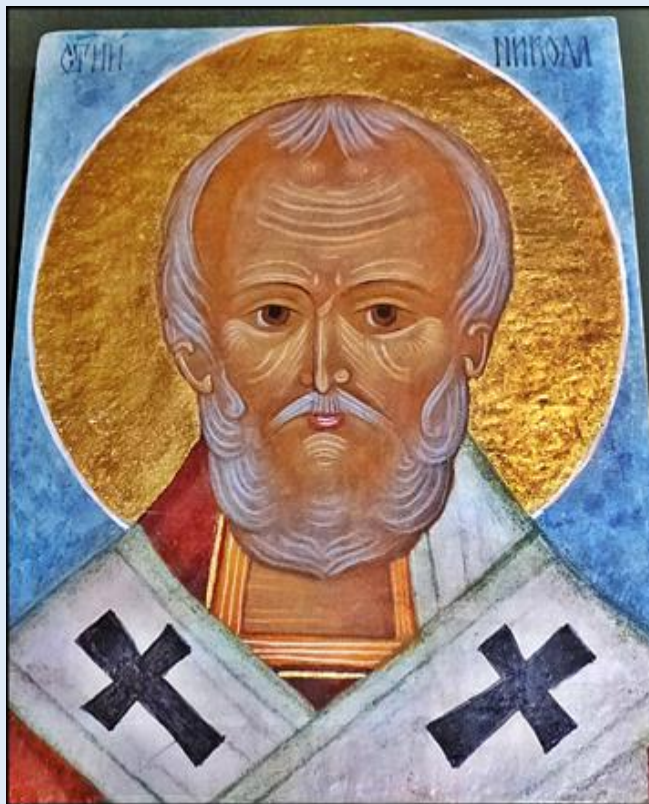

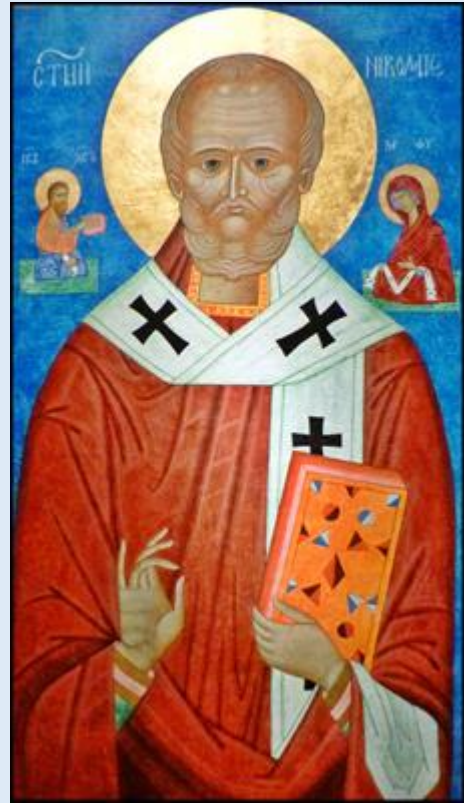
Ikona uzdrawiających
łez Maryi

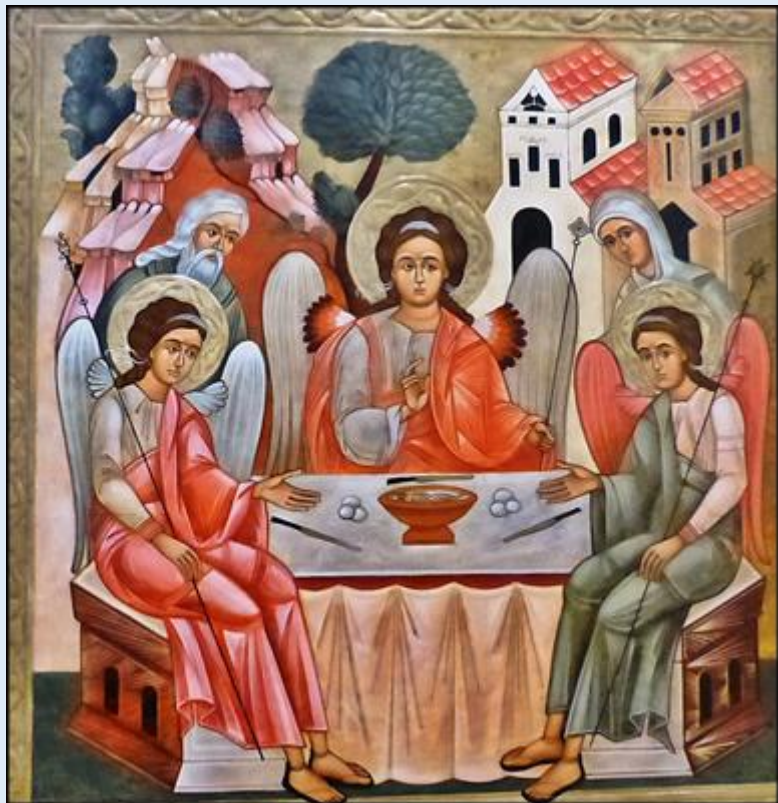

Kołysanka dla Jezusa

Галерея Сучасного Мистецтва
Академії Лубранського

ІКОНА ЗІ ЛЬВОВА

А Слово
стало
тілом

Виставка
іконописної школи "Радруж"
Українського католицького
університету зі Львова

28.04 – 31.08.2023
Куратор: Соломія Тимо
ul. Jana Lubrańskiego 1, Poznań

Ofiara Abrahama

olej na płótnie
Carlo Sellitto, ok. 1610

Hiob

*olej na płótnie
1 poł. XVIII w.*

Zaślubiny Marii
olej na płótnie,
szkoła włoska, XVII w.

Pokłon Trzech Króli
olej na płótnie
ok. 1630

Jeden z Trzech Króli
olej na płótnie, kopia obrazu Rubensa, 1886 r.

Ucieczka do Egiptu
olej na płótnie
Federico Barocci, ok. 1570

Madonna karmiąca
olej na płótnie, XVII w.
Maria Lactans

Toaletta Jezusa
olej na płótnie,
Giulio Romano, ok. 1530

Madonna z Dzieciątkiem
olej na desce, 2 poł. XIX w.
kopia obrazu wg. Cornelisa van Cleve

Toaletta Jezusa
olej na płótnie
Włochy

*Madonna z Dzieciątkiem
XVII w.*

**Madonna z Dzieciątkiem
św. Janem Chrzcicielem**
tempera na desce
szkoła niemiecka ok. 1520

TABLICZKI WOTYWNE

Akty polecenia się Matce Bożej przy jej wizerunku często wiązano ze złożeniem symbolicznego daru - wotum, które miało być znakiem samego ofiarowania, czy też upamiętniać oddanie. Częściej jednak pod mianem wotum rozumiano znak wdzięczności za otrzymaną łaskę, czy też prośbę o nią, którą symbolizował składany przedmiot.

Plakietki wotywne w XVII i XVIII w. występowały najczęściej w formie prostokątnych tabliczek, przyjmowały także kształt serca, kartusza, owalu, dziecka w powijaku, uzdrowionej części ciała (ręce, nogi, oczy, zęby) jak również zwierząt domowych. Natomiast w XIX a zwłaszcza w XX w. najpowszechniejsze były wota z wyobrażeniem Oka Opatrzności czy w kształcie gorejących serduszek. Na blachach przedstawiano wizerunki osób boskich, świętych patronów i orędowników, przed którymi nierzadko wyobrażano klęczących donatorów z wrytą intencją. Początkowo mocowano je bezpośrednio na obrazach, później zawieszane były wokół czczonego wizerunku, tworząc niepowtarzalne kreacje artystyczne. Jakość tabliczek wotywnych jest zróżnicowana: wytwarzane były przez wybitnych złotników jak i przez prowincjonalnych rzemieślników. Składane były jako *voto* (prośba) lub *ex voto* (podziękowanie za otrzymane łaski). Największym wyrazem czci oddawanej boskiej lub świętej osobie było ufundowanie na wizerunek srebrnej aplikacji, tzw. sukienki zakrywającej część lub całość postaci. Wyjątkowość świętych obrazów podkreślać miały także nakładane na nie korony.

Prezentowana aranżacja zawiera tabliczki z okresu od XVII do XX w. z różnych miejscowości z Wielkopolsce, m. in. z Kościana, Środy Wlkp., Jarocina.

Sukienka na obraz Matki Bożej pochodzi z kościoła farnego w Chodzieży.

Madonna z Dzieciątkiem
1 poł. XVII w.

S. STANISLAVS POENVS
EPISCOPVS CRACOVENSIS ET MARTIR M
STVM EIVS CELEBRATVR VIII M
CANONIZATVS AB INNO
CENTIO II. PP.

Św. Piotr
XVIII w.

Św. Paweł
olej na płótnie, XIX w.

Ostatnia Wieczerza
olej na desce
szkoła flamandzka, 2 poł. XVII w.

Chrystus przy słupie
XVIII w.

Ecce Homo
olej na płótnie
Jacopo Ligozzi, malarz włoski, szkoła florencka,
kon. XVI w.

Ecce Homo
olej na płótnie
XVII w.

Modlitwa w Ogrójcu
olej na desce
Francisco de Ribalta,
malarz hiszpański, poł XVI w.

Chrystus w Ogrójcu
olej na płótnie
XVII/ XVIII w.

Św. Jan Chrzciciel
Bagrowo, 1 poł. XVII w.

Chrzest Chrystusa
olej na płótnie
Włochy, XVI w.

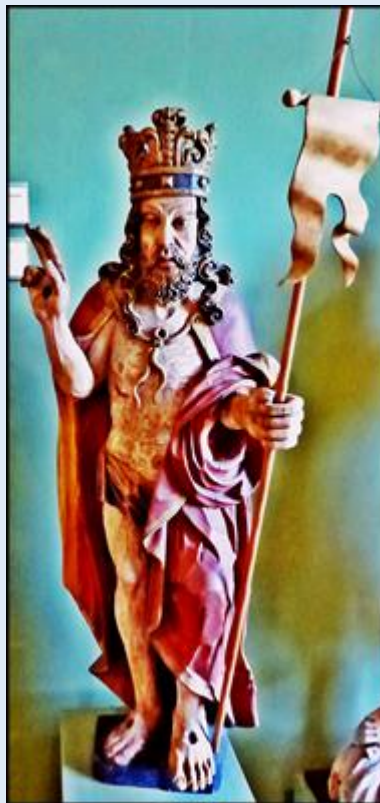
Św. Roch
2 poł. XVII w
Zakrzewo

Wniebowzięcie
olej na płótnie
kopia obrazu Annibale Carracci

Wniebowstąpienie
olej na płótnie

Zmartwychwstały
wyk. firma W. Härtchel, Wrocław
proj. Alexis Langer, po 1895 r.
Ze zwieńczenie dawnej ambony katedralnej

Zmartwychwstały
pocz. XVII w.

Zmartwychwstały
XVIII w.

Pietas Christi
2 pol. XVIII w. / 2nd half of

Oplakiwanie
olej na płótnie
Anton van Dyck, pocz. XVII w.

Matka Boska Bolesna
XVIII w.

Ukrzyżowany
olej na płótnie
XVII w.

Ukrzyżowanie
olej na desce
1 poł. XVII w.
Siedlików

ŚW. JAN CHRZCIECIEL I EFREM SYRYJCZYK
St. John the Baptist and Ephrem the Syrian
pół. let. 80. XX w. / mid-1980s
olej (?) na płótnie / oil (?) on canvas.

Katedra grekokatolicka Podwyższenia Krzyża Pańskiego we Wrocławiu

„MEMENTO MORI”

1. Ornat, stula, manipularz i palka – komplet szat do liturgii pogrzebowej pochodzący z kościoła św. Franciszka Serafickiego, O.O. Franciszkanów w Poznaniu, MADP 338
2. Cynowe naczynie na oleje święte
3. Srebrne naczynie na oleje święte, I poł. XVII w. MADP 1650
4. „Missae defunctorum” – mszał do liturgii za zmarłych, 1846 r.
5. Kielich, 1 poł. XVII w. Sieraków MADP 973
6. Bursa do posługi chorym, poł. XIX w. MADP 7722
7. Cynowe naczynie na olej chorych MADP 602
8. Srebrzone naczynie na olej chorych MADP 369
9. Patena do udzielania wiatyku – komunii świętej dla chorego zagrożonego śmiercią MADP 418
10. Patena wiatykowa w kształcie serca MADP 446
11. Latarnia wiatykowa z dzwonkiem MADP 8425

*Wojciech III Tolibowski
1655 Episcopus Poznań. 1663.*

**Portret Biskupa
Wojciecha Tolibowskiego**

biskup poznański 1655 – 1663
olej na płótnie, malarz nieznan

**Portret Króla
Augusta II Mocnego**

z dynastii saskiej Wettynów
król Polski 1697 – 1706
olej na płótnie, malarz nieznan

**Portret Wojciecha
Opalińskiego**

herbu Łódzia 1708 – 1775
olej na płótnie, po poł. XVIII w.

Portrety trumiennie i tablice epitafijne

1. Portret trumienny niezidentyfikowanej kobiety	pocz. XVIII w.
2. Portret trumienny niezidentyfikowanego mężczyzny	pocz. XVIII w.
3. Portret trumienny Andrzeja Lisieckiego	pocz. XVIII w.
4. Tablica epitafijna Adama Pawłowskiego	ok. 1772 r.
5. Portret trumienny niezidentyfikowanej kobiety	k. XVII w.
6. Portret trumienny Michała Bulakowskiego	ok. 1750 r.
7. Portret trumienny I. Zawadzkiej	ok. 1650 r.
8. Portret trumienny Adama Zawadzkiego	ok. 1650 r.
9. Portret trumienny Kazimierza Pilińskiego	k. XVII w.
10. Tablica epitafijna Hieronima Chońskiego	ok. 1678 r.
11. Portret trumienny niezidentyfikowanego mężczyzny	ok. 1680 r.
12. Portret trumienny niezidentyfikowanego mężczyzny I. B.	ok. 1676 r.
13. Portret trumienny Anny z Cieleckich Ossowskiej	ok. 1687 r.
14. Portret trumienny Piotra Ossowskiego	1688 r.
15. Portret trumienny niezidentyfikowanej kobiety	ok. 1650 r.
16. Portret trumienny Wiktorii z Moraczewskich Zarębiny	1701 r.
17. Portret trumienny Doroty z Zawadzkich Ossowskiej	l. 90 XVII w.
18. Portret trumienny Bartłomieja Lambrechta	ok. 1667 r.
19. Portret trumienny niezidentyfikowanej kobiety	ok. 1653 r.
20. Tablica epitafijna Stanisława Chońskiego	ok. 1697 r.
21. Portret trumienny niezidentyfikowanego mężczyzny	ok. 1750 r.
22. Tablica epitafijna Zofii z Zakrzewskich Chońskiej	ok. 1684 r.
23. Tablica epitafijna Mikołaja Chońskiego	ok. 1658 r.
24. Tablica epitafijna Dawida Jana Chońskiego	ok. 1646 r.
25. Tablica epitafijna Jana Swinarskiego	ok. 1653 r.
26. Tablica herbowa I. Malechowskiego z Konarzewa	3 ćw. XVII w.
27. Portret trumienny Ewy Szczanieckiej	ok. 1707 r.
28. Portret trumienny niezidentyfikowanej kobiety	XVIII w.

Model rzeźby – portretu do nagrobka Adama Mickiewicza znajdującego się na cmentarzu Les Champeux w Montmorency pod Paryżem, pierwszego miejsca pochówku poety, wykonany przez Antoniego Augusta Prèault, 1860 r.

Model rzeźby – portretu do nagrobka Adama Mickiewicza znajdującego się na cmentarzu Les Champeux w Montmorency pod Paryżem, pierwszego miejsca pochówku poety, wykonany przez Antoniego Augusta Prèault, 1860 r.

zdjęcia: *Jan Nitecki*

[POWRÓT DO STRONY GŁÓWNEJ IKONOGRAFII](#)